บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design)

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Descriptive Study)

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample selection)

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) คือ หญิงหลังคลอดระยะต้น (2 – 7 วันหลังคลอด) ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และ โรงพยาบาลราชวิถี

ประชากรตัวอย่าง (Population Samples) คือ หญิงหลังคลอดระยะต้น (2 – 7 วันหลังคลอด) บุตรที่เกิดมามีชีวิต เป็นหญิงหลังคลอดระยะต้นที่ได้เลี้ยงลูกแล้ว 1 วัน ที่เคยมารับบริการฝากครรภ์และดูแลก่อนคลอดจากหน่วยฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลราชวิถี ที่มาทำการคลอดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลราชวิถี แผนกผู้ป่วยสามัญ ที่สามารถอ่านออกเขียนได้

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยเลือกเอาทุกรายไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

โดยใช้สูตร[46), (47)]

$$n = \frac{Z_{\alpha}^{2}PQ}{d^{2}}$$

กำหนดระดับความเชื่อมั่นในการสรุปข้อมูล 95 %

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่าง

P = สัดส่วนของประชากรที่มีลักษณะที่จะศึกษา

Q = 1-P

d = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้

Z_{α} =คือ ค่า Z จากตาราง Z เมื่อ α เท่ากับ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบคร่าว ๆ

P = 0.281 [42]

Q = 0.719

D = 0.1

ดังนั้น ค่า n = 989.9

จากการคำนวณใช้กลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน โดยที่เทียบเป็นสัดส่วนจำนวนผู้ป่วยที่มาทำการคลอดบุตร ณ แผนกสามัญ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ต่อโรงพยาบาลราชวิถี เท่ากับ 1:2 ดังนั้นใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 340 คน และกลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 660 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามซึ่งมี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ, เชื้อชาติ, ศาสนา, การศึกษา, อาชีพ, รายได้ครอบครัว, สถานภาพสมรส, จำนวนครั้งในการสมรส, ลำดับการเป็นภรรยา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการตั้งครรภ์และการคลอด ได้แก่ ลำดับที่ของการตั้งครรภ์, จำนวนบุตร, ความคาดหวัง, ลักษณะการคลอด

ส่วนที่ 3 เป็น แบบวัดสุขภาพจิต (General Health Questionnaire28) [48] ของ Goldberg and Hillier (1988) [49] ที่มีความแม่นตรงตามเนื้อหาและความแม่นตรงเชิงโครงสร้าง กล่าวคือ แต่ละข้อคำถามสามารถจำแนกผู้เป็นโรคกับไม่เป็นโรคได้สูง [50] ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

1. Somatic Symtom
2. Anxiety and Insomnia
3. Social Dysfunction
4. Severe Depression

ซึ่งได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยและทำการศึกษาโดย ธนา นิลชัยโกวิท และคณะ[48] มีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) Cronbach's Alpha 0.90 Split-half Coefficient 0.76 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแม่นตรง (Validity) 0.905 ในการคิดคะแนนของ GHQ-28 จะใช้การคิดแบบ GHQ score (0-0-1-1) ใช้จุดตัดคะแนนที่ 5/6 คือหากมีคะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไปถือว่าเป็นผู้มีปัญหาสุขภาพจิตซึ่งมีค่าความจำเพาะ (Specificity) 88.2% มีค่าความไว (Sensitivity) 81.3%

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ในการวิจัยครั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาติเก็บข้อมูลจากหญิงที่มาทำการคลอดบุตร ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลราชวิถี
2. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในช่วงหลังคลอดระยะต้น คือ 2 – 7 วันหลังคลอด โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ณ ห้องหลังคลอดแผนกสามัญ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลราชวิถี
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและแบบวัดให้กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและแบบวัดสุขภาพจิต GHQ28 เป็นรายบุคคล
4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ในการวิจัยครั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้สถิติพรรณนาโดยใช้ ความถี่, ร้อยละ ,ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแจกแจงข้อมูลทั่วไปและสุขภาพจิตของหญิงหลังคลอดระยะต้น
2. ใช้สถิติ Chi-square เพื่อหาความสัมพันธ์ของสุขภาพจิตกับปัจจัยต่าง ๆ